

Návrhy ApPPP na úpravy a změny v novele vyhlášky 27/2016 Sb.

§11

(5) V případě podpůrného opatření spočívajícího v používání kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek **školské poradenské zařízení doporučí přednostně ty pomůcky, kterými již škola disponuje**, pokud tím bude naplněn účel podpůrného opatření.

Navrhujeme naléhavě zrušit toto ustanovení a nahradit jej novým, které vymezí specifický okruh pomůcek, které je nutné výše uvedeným způsobem projednávat se školou (- tedy ověřovat u nich, zda jimi škola disponuje, či ne).

***Odůvodnění:** Aktuální znění vychází z předpokladu, že ŠPZ má doporučovat vždy zcela konkrétní pomůcku (identifikovanou autorem, vydavatelstvím, výrobcem apod.). To může snad platit u některých velmi specifických pomůcek, kdy je v nejlepší zájmu dítěte vybrat zcela jedinečnou konkrétní pomůcku, a to pro její specifické vlastnosti (obvykle se jedná o nákladné pomůcky pro kompenzaci těžších postižení). Avšak v případě 95% pomůcek, které jsou doporučovány ze strany PPP, se jedná o takové produkty, kterých je nabízena na dnešním trhu široká škála s velmi podobnými parametry. Jsou to převážně pomůcky na rozvoj různých specifických percepčních či kognitivních funkcí, ve kterých obvykle selhávají děti s VPU či s jinými podobnými vzdělávacími potížemi, případně SW produkty pro tuto oblast. Je proto naprosto neúčelné (a i z hlediska obchodních práv různých vydavatelů problematické), aby pracovníci PPP určovali jedinou vybranou konkrétní pomůcku (od jednoho vydavatele), nebo nějakým jiným způsobem velmi úzce specifikovali své doporučení na zcela konkrétní jeden produkt. Je také současně nereálné požadovat, aby měl každý pracovník PPP neustále 100 procentní přehled o všech aktuálně na trhu dostupných pomůčkách tohoto typu. - Takovéto však byly předpoklady, když se v r. 2016 vyhláška tvořila ve své první verzi (že lze ze strany ŠPZ reálně zmapovat a podrobně znát všechny dostupné existující pomůcky a jejich ceny a také mít stále aktuální přehled o všech pomůčkách dostupných ve školách a podle toho pak pomůcky doporučovat). Tyto předpoklady se ale jednoznačně ukázaly jako mylné, NEREALISTICKÉ a ve svých důsledcích pro praxi „projednávání“ se školami velmi problematické! - celý systém je na to příliš dynamický ve svých změnách. (V roce 2016 vedla snaha postupovat dle tohoto zadání vyhlášky k neudržitelnému zahlcení komunikace mezi ŠPZ a školami, což následně vedlo k více či méně formalistním řešením nebo někdy i k nedodržování těchto nerealisticky zahrnujících požadavků)*

*Za daných okolností, po zkušenostech 2 let velmi problematické implementace tohoto pravidla a v návaznosti na touto novelou nově zaváděné **podmíněné NFN i pro pomůcky** (které velmi vítáme), vyplývá jako žádoucí tento postup:*

*Běžné pomůcky by měly být doporučovány tím způsobem, že pracovník uvede do Doporučení z rejstříku přílohy vyhlášky (č. 1, část B) kód pomůcky a tím i její **druh**. Tento druh pomůcky je ve své specifikaci (v rámci změn provedených aktuální novelou) obvykle široce formulovaný. (V rejstříku pomůcek použitelných pro žáky s VPU jsou to v příloze č. 1 část B například takto nazvané pomůcky: „Pomůcky pro rozvoj vybraných smyslových funkcí a vnímání (sluch, zrak, hmat)“, nebo: „Pomůcky pro rozvoj vybraných kognitivních funkcí (paměť, pozornost, myšlení)“). Následně pracovník PPP (k výše uvedenému výběru druhu pomůcky) doplní do Doporučení (v příslušném okně formuláře, který se pomůcek týká) upřesňující konkretizaci v tom smyslu, že uvede na jaké konkrétní percepční, kognitivní, nebo jiné potíže dítěte má být pomůcka zaměřena. – (Například: na zrakovou analýzu a syntézu, na rozvoj sekvenčního myšlení, na trénink koncentrace pozornosti apod.) Dále také uvede, jaká má být náročnost dané rozvojové pomůcky z hlediska současné vývojové úrovně dítěte v dané*

oblasti (například: pracovní listy zaměřené na děti ve věku 6 – 8 let, SW daného zaměření pro děti od 10 let apod.) Toto vyspecifikování typu pomůcky dle účelu použití a vývojové náročnosti naformuluje pracovník PPP dle diagnostikovaných potíží daného žáka.

Takovéto doporučení přijde speciálnímu pedagogovi školy (nebo proškolenému učiteli pro provádění náprav, případně kompetentnímu elementaristovi, či učiteli odborného předmětu) a ten buď najde takto vyspecifikovaný typ pomůcky v portfoliu pomůcek školy, nebo jej nenajde a škola využije podmíněné finanční náročnosti, pomůcku zakoupí a vykáže si NFN na danou pomůcku. – Je ale naprosto nadbytečné a neefektivně zatěžující (obzvláště po zavedení podmíněné NFN!) zatěžovat obě strany neúčelným a komplikovaným projednáváním dostupnosti tohoto typu pomůcek (které navíc probíhá s osobou určenou ředitelem školy pro komunikaci s ŠPZ - dle §11 odst. 1, a tou bývá jen málokdy pedagogický pracovník, který nakonec s daným konkrétním dítětem a s danými pomůckami pracuje ...).

Námi zde navrhovaný postup vychází z předpokladu logické dělby odborných kompetencí – tedy z kompetence pracovníka PPP stanovit **typ** potřebné pomůcky dle jejího potřebného zaměření a účelu použití a na druhé straně z kompetence příslušného pedagoga školy vybrat na základě takového doporučení konkrétní pomůcku, která vyhovuje takovému typovému zadání, současně také jeho způsobu práce a zkušenostem a v neposlední řadě také aktuální dostupnosti typu pomůcek ve škole a aktuální nabídce „trhu“ s pomůckami. Nad finanční efektivitou nákupů by pak měla dohlížet ředitelem školy pověřená osoba, která vede celkový přehled o pomůckách ve škole, jejich nákupech, frekvenci jejich používání atd. Té by měl příslušný pedagog také v případě potřeby zdůvodnit potřebnost nákupu pomůcky nové. – V případě, že se v uvedeném procesu ukáže, že je pomůcku potřeba nakoupit, vykáže si nákup škola do výkazů NFN, které obdržela v rámci Doporučení ve formě podmíněného NFN.

Jsme přesvědčeni, že tento model nejlépe koreluje s reálnými kompetencemi jednotlivých aktérů procesu poskytování pomůcek žákům se SVP a že maximálně eliminuje dosavadní nadbytečnou zátěž celého workflow v dané věci. Současně tento postup nijak nevylučuje možnost pracovníků školy vznést upřesňující metodický dotaz k optimální volbě či výběru konkrétní pomůcky, pokud by to bylo v některém případě potřeba.

Návrh úpravy znění odstavce 5 v § 11:

(5)

a) V případě podpůrného opatření spočívajícího v používání kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek školské poradenské zařízení doporučí na základě diagnostikovaných obtíží a potřeb žáka adekvátní druh pomůcky a vybere jej z rejstříku přílohy č. 1 část B. V doporučení k vybranému druhu pomůcky specifikuje pracovník ŠPZ typ pomůcky tak, aby bylo zřejmé, na jaké konkrétní specifické potřeby dítěte má být pomůcka zaměřena a jaký je cíl jejího použití. Po obdržení doporučení vyhodnotí ředitelem pověřený pracovník školy, zda škola disponuje adekvátním typem doporučené pomůcky pro specifikovaný účel použití pro daného žáka anebo zda je nezbytné využít podmíněnou NFN a pomůcku do školy zakoupit.

b) V případě, že ŠPZ vyhodnotí, že obtíže žáka jsou tak mimořádně specifického či závažného charakteru, že je žádoucí, aby pro něj byla použita pomůcka s vysoce specifickými vlastnostmi, projedná před vydáním doporučení takovéto pomůcky její dostupnost s kompetentním pracovníkem školy. Na základě tohoto projednání pak pracovník ŠPZ uvede v doporučení, zda je možné použít pomůcku z dostupného portfolia pomůcek školy anebo zda doporučuje takovou pomůcku zakoupit.

§12

(2) K doložení podkladů uvedených v § 11 odst. 4 **odst. 3** může školské poradenské zařízení vyzvat školu, zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka.

Navrhujeme zrušit a nahradit jej novým odstavcem (2).

Odůvodnění: Dle původního znění (částečně v návaznosti na „hysterii“ spojenou s implementací GDPR) jsou zaznamenány v ŠPZ tlaky některých škol, které žádají ŠPZ o vypracování písemné žádosti k poskytnutí informací. Tvořit písemné žádosti na každé sdělení školy je v praxi PPP nereálné - jednalo by se opět o významný a neúčelný nárůst administrativy.

Návrh	úpravy	§	12	odst.	2:
-------	--------	---	----	-------	----

(2) Podklady uvedené v §11 odst. 3 získává školské poradenské zařízení ve vzájemné součinnosti se školou, zletilým žákem nebo jeho zákonným zástupcem.

(3) Školské poradenské zařízení projedná před vydáním doporučení návrh doporučených podpůrných opatření se školou, zletilým žákem nebo zákonným zástupcem žáka, a povede-li to k naplňování vzdělávacích potřeb žáka, přihlédne k jejich vyjádření. Se školským zařízením projedná školské poradenské zařízení návrh podpůrných opatření v oblasti školských služeb.

Navrhujeme naléhavě omezit povinnost projednávání PO se školou před vystavením doporučení, a to jmenovitě na náročná podpůrná organizační a personální podpůrná opatření. Jen takto lze fakticky a skutečně účinně více ulevit v neúčelné administrativně organizační zátěži (jak je avizováno v důvodové zprávě k novele vyhlášky) a přizpůsobit přiměřeně legislativní nároky personálním možnostem systému a přirozené logice dělby odborných kompetencí mezi pracovníky školy a ŠPZ.

Odůvodnění: Ze současného odstavce 3 vyplývá, že ŠPZ by mělo před vydáním doporučení projednávat se školou paušálně všechna navrhovaná podpůrná opatření, a to včetně těch, u kterých dosavadní praxe ukázala, že je to neúčelné a nadbytečně zatěžující kapacity celého systému. Tato část ustanovení zřejmě vychází z předpokladu, že je reálně možné projednávat s vyučujícími u každého žáka všechna podaná doporučení (dle jejich rejstříku v příloze č. 1 část A). Současně zřejmě vychází z předpokladu, že doporučení jsou podávána v takové míře podrobnosti a konkrétnosti, že není možné je již po jejich vydání ze strany učitele aplikovat bez uzpůsobení jeho reálnému repertoáru metod a zkušeností a bez adekvátního uzpůsobení konkrétním podmínkám dané třídy. – V praxi by důsledné naplnění tohoto ustanovení znamenalo (pokud nemá být pouze čistě formalistním aktem), že by musel poradenský pracovník vždy u každého vyšetřeného žáka před vydáním doporučení projednávat všechny konkrétní možné (do úvahy připadající a konkrétním učitelem zvládané) metody výuky, způsoby hodnocení, různé varianty menších organizačních úprav (např. konkrétní usazení žáka v prostoru třídy, je-li doporučována maximální možná eliminací rušivých prvků apod., konkrétní aspekty používání formativního hodnocení, konkrétní použití metody prodlouženého výkladu apod.)

Výše uvedené předpoklady však neodpovídají realitě poradenské ani školní. Reálně je pro takovýto způsob projednávání naprosto nedostatečná nejen personální kapacita poradenského systému, ale současně tyto představy ani nedopovídají přirozenému a logickému rozdělení odborných kompetencí mezi učiteli a poradenskými pracovníky. Dvouletá praxe PPP (od září 2016) potvrzuje, že jako účelné, rozumné a (s maximálním nasazením poradenských pracovníků snad) zvládnutelné může být projednávání pouze těch podpůrných opatření, která vyžadují nadstandardní personální zajištění výuky (AP, zajišťování PI a PSPP) anebo zcela zásadní úpravy její organizace či obsahu.

Proces a postup (workflow) doporučování dílčích a méně náročných podpůrných opatření (jako jsou používané metody výuky, hodnocení, malé organizační úpravy) by měl probíhat následovně: Pracovník ŠPZ má v doporučení specifikovat na základě vyšetření žáka to, na jakou eliminaci potíží a k jakému

charakteru pomoci žákovi mají být podpůrná opatření menší odborné, organizační či personální náročnosti ve škole nasměrovány. **Konkrétní způsob naplnění takového „nasměrování“ podpory je již na konkrétním vyučujícím a má vycházet z reálného repertoáru metod a zkušeností daného učitele a z reálných podmínek dané třídy.** – Není účelné a ani časově a logisticky reálné projednávat tyto podrobnosti s každým jednotlivým vyučujícím (to by musel mít jeden pracovník ŠPZ na starosti maximálně 15-20 tříd a nikoliv 15 – 20 škol!!!). Měly by tímto být také respektovány odborné kompetence poradenského pracovníka a učitele! – viz ŠZ §22a, písmeno c): „Pedagogický pracovník má právo na využívání metod, forem a prostředků dle vlastního uvážení v souladu se zásadami a cíli vzdělávání při přímé vyučovací, výchovné, speciálněpedagogické a pedagogicko-psychologické činnosti“.

Pokud případně vznikne ze strany vyučujícího konkrétní potřeba některé své postupy podrobněji s pracovníkem ŠPZ přeci jen konzultovat, tak si vždy může s pracovníkem ŠPZ vyžádat metodickou konzultaci (jedná se již roky o standardní poradenskou službu školám). - Takto má být projednávání konkrétních postupů v pedagogickém vedení žáka eliminováno na skutečně potřebné případy a je mu pak možné věnovat mnohem více potřebného času, než když se má provádět paušálně a plošně ve všech případech (a navíc, dle pravidel stanovených vyhláškou, nikoliv s přímým vyučujícím žákem, ale pouze s určeným pracovníkem školy podle §11 odst. 1 ... což spolu se zahrnující plošností požadavku a hrubě nedostatečnou personální kapacitou směřuje k různým nouzovým formalistickým řešením).

Výše popsaným žádoucím způsobem probíhala spolupráce a projednávání s učiteli bez větších systémových problémů (!) do r. 2016. Takto navržený postup také odpovídá logické a přirozené dělbě kompetencí, které lze očekávat od jednotlivých aktérů tohoto procesu. – Pracovník ŠPZ diagnostikuje obtíže, vzdělávací potřeby a snaží se identifikovat jejich příčiny a souvislosti. Na základě toho pak doporučuje zacílení a potřebnou intenzitu a míru vzdělávací podpory. Žákův vyučující se pak dle svých pedagogických kompetencí (znalostí konkrétních metod a svých zkušeností) snaží ve svém pedagogické přístupu doporučené nasměrování naplnit konkrétními postupy. V případě, že potřebuje tyto své postupy projednat s pracovníkem ŠPZ, vyžádá si metodickou konzultaci.

Návrh úpravy § 12 odst. 3:

(3)

a) Školské poradenské zařízení projedná před vydáním doporučení návrh doporučených podpůrných opatření se zletilým žákem nebo zákonným zástupcem žáka a povede-li to k naplňování vzdělávacích potřeb žáka, přihlédne k jich vyjádření.

b) Se školou projedná ŠPZ před vydáním doporučení návrh doporučených podpůrných opatření v podobě personální podpory nebo jiných závažných organizačních úprav ve vzdělávání žáka a povede-li to k naplňování vzdělávacích potřeb žáka, přihlédne k vyjádření školy.

c) Se školským zařízením projedná školské poradenské zařízení návrh podpůrných opatření v podobě personální podpory a doporučení směřující k jiným závažným organizačním úpravám v oblasti školských služeb a povede-li to k naplňování vzdělávacích potřeb žáka, přihlédne k vyjádření školského zařízení.

§ 15

Doporučení

(3) Školské poradenské zařízení v doporučení stanoví dobu, po kterou je poskytování podpůrného opatření nezbytné; tato doba ~~zpravidla~~ nepřesáhne 2 roky, **přičemž v odůvodněných případech lze stanovit dobu až 4 roky.** Termín nového posouzení speciálních vzdělávacích potřeb uvede školské poradenské zařízení do zprávy a doporučení

Navrhujeme: ponechat "zpravidla".

Odůvodnění: Úprava s vynecháním tohoto slova nedává smysl (tj. doba nepřesáhne 2 roky, ale v odůvodněných případech lze stanovit až 4 roky?)

(4) Pro vzdělávání žáka lze v daném období vydat pouze 1 doporučení. Nové doporučení může školské poradenské zařízení před vypršením doby podle odstavce 3, § 20 odst. 2 nebo § 22 odst. 1 vydat, pouze pokud došlo ke změně vzdělávacích potřeb žáka nebo potřebě změny doporučeného podpůrného opatření. **Věta první se neuplatní, pokud je vzhledem k více druhům znevýhodnění žáka uvedených v § 16 odst. 9 zákona nezbytné vydání doporučení různými školskými poradenskými zařízeními s ohledem na jejich zaměření.**

Navrhujeme změnu celého ustanovení odst. 4.

Odůvodnění: Červeně zvýrazněná část textu vede nezřídka v praxi k neúčelnému a k odborně silně diskutabilnímu rozložení poradenské péče o dítě na „péči“ o jeho jednotlivé diagnózy (typy obtíží). Přístup tak není komplexní (celostní), ale naopak často nekoordinovaně fragmentovaný, navíc vytvářející ze stran ŠPZ nadbytečné úkony, a to jak odborné (dvojí vyšetřování, dvojí projednávání, dvojí vyhodnocování) tak i administrativní (dvojí vystavování Doporučení a úkony s tím spojené). V řadě případů vede také tato fragmentace péče ve svém důsledku nejen k opakovanému čekání na vyšetření v jednotlivých ŠPZ, ale také cestování rodičů s dětmi mezi těmito ŠPZ, a to někdy i mezi městy s větší vzdáleností (30 km a více).

Navrhujeme jako řešení u dětí s více obtížemi koordinovat péči o ně důsledně z jediného ŠPZ a to dle dominujícího typu obtíží (kterému by mělo odpovídat speciálně pedagogického zaměření daného „zastřešujícího“ ŠPZ). Tato „zastřešující“ ŠPZ by pak měla vystavovat pro dané období pouze jedno komplexní Doporučení, které by mělo shrnovat provázaně všechna podpůrná opatření, které dítě potřebuje. (Pokud by bylo vyhodnoceno vícero druhů obtíží daného dítěte jako stejně závažné – tedy bylo by sporné, které obtíže jsou dominantní - pak lze použít jako racionální kritérium pro zajištění komplexní péče to ŠPZ, které je blíže bydlišti klienta – tento postup pro některé specifické případy již lze ale pravděpodobně řešit metodickým doporučením MŠMT). U obtíží typu VPCH, které se poměrně často vyskytují u řady jiných zdravotních či vzdělávacích problémů jako průvodní problém, pak doporučujeme předpokládat (a upravit taktéž metodicky), že je schopen je ošetřit - případně dle závažnosti ve spolupráci s odborným lékařem - psycholog v každém typu ŠPZ. (Na rozdíl od situace ve vzdělávání spec. pedagogů nejsou v dnešních vzdělávacích programech našich VŠ psychologové vzdělávání jako „specialisté“ pouze na některé okruhy diagnóz či vad).

Současně v tomto odstavci 4 (v písmeně d) navrhujeme dořešit dosavadní problém s požadavky škol na vystavování nového Doporučení pouze z administrativních důvodů – tj. kvůli přechodu žáka na jinou školu, aniž by došlo k faktické změně v potřebě jeho podpory či významných podmínek této podpory.

Návrh úpravy odstavce 4 v § 15:

4)

a) Pro vzdělávání žáka lze v daném období vydat pouze 1 doporučení pro školu, do které žák dochází.

b) Nové doporučení může školské poradenské zařízení před vypršením doby podle odstavce 3, § 20 odst. 2 nebo § 22 odst. 1 vydat, pouze pokud došlo ke změně vzdělávacích potřeb žáka nebo potřebě změny doporučeného podpůrného opatření.

c) V případě že dochází u žáka k souběhu více druhů znevýhodnění uvedených v §16 odst. 9 zákona, pak celkovou péči o takového žáka koordinuje a doporučení vydává to ŠPZ, u kterého je dítě v péči z důvodu dominujícího typu obtíží.

d) V případě přechodu žáka na jinou školu se vystavuje nové doporučení pouze v případě, že změnou školy došlo k takové změně podmínek, že je nutné upravit dosavadní doporučená PO.

§17

Odst. 1 - „zpravidla nejvýše 5 žáků 2. - 5. stupně ve třídě...“

Odst. 6 (původně 5) – „nejvýše 4 žáci dle 16 (9)“

Komentář: toto řešení je problematické pro školy, následně vzniká tlak na ŠPZ na hledání řešení, které však v tuto chvíli de facto vyhláška nenabízí. Po zrušení § 18 fakticky chybí jakékoliv PO, kterým by bylo možné řešit zvýšený počet žáků se SVP ve třídě.

Např. Nastávají situace, kdy je jediná možnost „uměle“ doporučit např. AP, když musí být „napsán“ do Doporučení ŠPZ k žákovi, který jej nepotřebuje. Lze okomentovat, že je doporučován proto, že tento žák je tím 6. žákem s PO od 2. stupně, ale není to zcela korektní postup, pokud doporučení AP s ohledem čistě k obtížím daného žáka není skutečně potřeba. (Případně byly zaznamenány naprosto absurdní situace, kdy daný stav – více než 5 žáků se SVP – vytýkal zástupce ČŠI řediteli školy a navrhoval, aby se některé děti nechaly rediagnostikovat s cílem nepotvrdit již jejich vzdělávací potřeby a zmenšit tímto způsobem počet žáků se SVP ve třídě - Sic!)

§ 20

Zařazování **Vzdělávání** žáků **do** školy, třídy, oddělení nebo studijní skupiny **z**řízené podle § 16 odst. 9 zákona

(2) Na doporučení podle odstavce 1 a postup školského poradenského zařízení při jeho vydání se použije § 11 odst. 2 až 4, § 12, 13 a 15 obdobně. Toto doporučení je platné po dobu v něm stanovenou, nejvýše po dobu 2 let, přičemž v odůvodněných případech lze stanovit platnost až 4 roky. V případě doporučení **zařazení ke vzdělávání** žáka **do** školy nebo třídy pro žáky s lehkým mentálním postižením je první doporučení platné nejvýše po dobu 1 roku a dále pak nejvýše po dobu 2 let.

Komentář: v původním znění textu se „nešťastně“ míchají termíny doporučení k zařazení a doporučení ke vzdělávání, což následně vede k různému vykládání postupu. Navrhujeme sjednotit jako doporučení ke vzdělávání – doporučené znění zvýrazněno výše modře.

Návrh úprav přílohy č. 2

Příloha č. 2 k vyhlášce č. 27/2016 Sb.

Individuální vzdělávací plán

Doplnění, navrhované k úpravě

Chybí vyhodnocení IVP ze strany ped. pracovníků školy - IVP je zásadní dokument školy pro práci se žákem, jeho vyhodnocování umožňuje sledování naplnění cílů IVP.

IVP vyhodnocuje ŠPZ ve spolupráci se školou – bez vyhodnocení ze strany učitelů, kteří se na naplňování IVP podíleli, nedává vyhodnocování IVP smysl!

Návrh vložit:

Závěry vyhodnocení vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu:	
Jméno a příjmení pedagogického pracovníka/pedagogických pracovníků školy	Podpis

Závěry vyhodnocení vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu	Jméno a příjmení pracovníka školského poradenského zařízení	Podpis

Dne: 4. 12. 2018

Mgr. Soňa Baldrmannová, předsedkyně, v. r.
Mgr. Jiří Novák, místopředseda, v. r.